

**VALSTYBINĖS KELIŲ TRANSPORTO INSPEKCIJOS PRIE SUSISIEKIMO
MINISTERIJOS VIRŠININKAS**

**Į S A K Y M A S
DĖL MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ VAIRAVIMO MECHANIZMŲ TIPO
PATVIRTINIMO TAISYKLIŲ**

2006 m. gegužės 9 d. Nr. 2B-152
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 17 d. nutarimo Nr. 44 „Dėl transporto priemonių ir sudėtinių transporto priemonių dalių atitikties įvertinimo“ (Žin., 2001, Nr. [7-194](#); 2004, Nr. [143-5231](#)) 3.1 punktu bei įgyvendindamas 1970 m. birželio 9 d. Tarybos direktyvą 70/311/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų vairavimo mechanizmu, suderinimo, 1992 m. liepos 2 d. Komisijos direktyvą 92/62/EEB, derinančią su technikos pažanga Tarybos direktyvą 70/311/EEB dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų vairavimo mechanizmo, bei 1999 m. sausio 26 d. Komisijos direktyvą 1999/7/EB, derinančią su technikos pažanga Tarybos direktyvą 70/311/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų vairavimo mechanizmu, suderinimo,

1. T v i r t i n u Motorinių transporto priemonių vairavimo mechanizmų tipo patvirtinimo taisykles (pridedama).

2. Technikos skyriui įsakymą paskelbti „Valstybės žiniuose“ ir Valstybinės kelių transporto inspekcijos interneto tinklalapyje.

INSPEKCIJOS VIRŠININKAS

VIDMANTAS ŽUKAUSKAS

PATVIRTINTA

Valstybinės kelių transporto inspekcijos
prie Susisiekimo ministerijos viršininko
2006 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 2B-152

MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ VAIRAVIMO MECHANIZMŲ TIPO PATVIRTINIMO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Motorinių transporto priemonių vairavimo mechanizmų tipo patvirtinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato M, N ir O kategorijų transporto priemonių vairavimo mechanizmų reikalavimus Europos Bendrijos (toliau – EB) tipo patvirtinimui gauti.

2. Taisyklės parengtos įgyvendinant 1970 m. birželio 9 d. Tarybos direktyvą 70/311/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų vairavimo mechanizmu, suderinimo (toliau – direktyva 70/311/EEB), 1992 m. liepos 2 d. Komisijos direktyvą 92/62/EEB, derinančią su technikos pažanga Tarybos direktyvą 70/311/EEB dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų vairavimo mechanizmo, bei 1999 m. sausio 26 d. Komisijos direktyvą 1999/7/EB, derinančią su technikos pažanga Tarybos direktyvą 70/311/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su motorinių transporto priemonių ir jų priekabų vairavimo mechanizmu, suderinimo.

3. Šios Taisyklės netaikomos vairavimo mechanizmom tik su pneumatine, elektrine arba hidrauline pavarą, išskyrus M ir N kategorijų transporto priemonių pagalbinius vairavimo mechanizmus tik su elektrine arba hidrauline pavarą, bei O kategorijos transporto priemonių vairavimo mechanizmus tik su hidrauline pavarą.

II. SĄVOKOS

4. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **energijos rezervuaras** – energijos tiekimo sistemos dalis, kurioje saugoma energijos šaltinio tiekiama energija;

4.2. **energijos šaltinis** – energiją tiekianti energijos tiekimo sistemos dalis, pvz.: hidraulinis siurblys, oro kompresorius;

4.3. **energijos tiekimo sistema** – vairavimo mechanizmo dalys, kurios vairavimo mechanizmui tiekia ir valdo energiją, tam tikrais atvejais ją skirsto ir saugo, bei valdymo energijos saugojimo rezervuarai ir grąžinamasis vamzdynas;

4.4. **galinių ratų vairavimo mechanizmas** – įrengimas, kai vairuojami tik galinio (-ių) tilto (-ų) ratai; galinių ratų vairavimo mechanizmą sudaro visi ratai, kurie vairuojami ta pačia kryptimi;

4.5. **įgaliota institucija** – Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Inspekcija);

4.6. **informacinis aplankas** – visas aplankas (byla), pareiškėjo pateikiamas techninei tarnybai (laboratorijai) arba įgaliotai institucijai, kuriame yra informacinis dokumentas, brėžiniai, nuotraukos ir kt.;

4.7. **informacinis dokumentas** – šių Taisyklių 2 priede pateiktas dokumentas, kuriame nurodyta, kokius duomenis turi pateikti pareiškėjas;

4.8. **informacinis paketas** – informacinis aplankas su įgaliotos institucijos ar techninės tarnybos (laboratorijos) pridėtais bandymo protokolais ar kitais dokumentais;

4.9. **pagalbinis vairavimo mechanizmas** – įrengimas, kuriuo, be pagrindinių valdymo ratų, valdomų ne tik elektriniu, hidrauliniu ar pneumatiniu būdu, M ir N kategorijų transporto priemonių ašies (-ių) ratai papildomai valdomi ta pačia arba priešinga pagrindiniams valdymo ratams kryptimi ir/ arba priekinių, vidurinių ir/ arba galinių ratų posūkio kampą galima reguliuoti pagal transporto priemonės judėjimą;

4.10. **posūkio apskritimas** – apskritimas, kuriame yra visų transporto priemonės taškų projekcijos į horizontaliąją plokštumą, išskyrus išorinius veidrodžius ir priekinius posūkių rodiklius, kai transporto priemonė važiuoja ratu;

4.11. **posūkio spindulys** – atkarpa, jungianti posūkio apskritimo centrą su bet kuriuo jo tašku;

4.12. **priekinio ir galinio rato riedėjimą ta pačia tarp vėže užtikrinantis mechanizmas** – įrengimas, užtikrinantis, kad vieno arba daugiau ratų posūkio kampas pasikeistų tik tada, kai padangą paveikia sąlyčio su kelio paviršiumi metu atsirandančios jėgos ir/ arba jėgos momentai;

4.13. **priekinių ratų vairavimo mechanizmas** – įrengimas, kuriuo vairuojami tik priekinės (-ių) ašies (-ių) ratai; priekinių ratų vairavimo mechanizmą sudaro visi ratai, kurie vairuojami ta pačia kryptimi;

4.14. **saugojimo rezervuaras** – energijos tiekimo sistemos dalis, kurioje laikoma atmosferos slėgio arba beveik atmosferos slėgio valdymo energija;

4.15. **techninė tarnyba (laboratorija)** – juridinis asmuo, įgaliotos institucijos pripažintas kaip bandymų laboratorija ir jos vardu atliekantis konkrečius bandymus ar tyrimus, siekiant įvertinti transporto priemonių ir (arba) jų sudėtinių dalių technines charakteristikas bei parametrus; techninės tarnybos (laboratorijos) turi atitikti standarto LST EN ISO/IEC 17025:2000 reikalavimus ir turėti tai patvirtinantį dokumentą;

4.16. **transporto priemonė** – bet kokia motorinė transporto priemonė, skirta naudoti keliuose, turinti bent keturis ratus ir išvystanti didesnę negu 25 km/ val. maksimalų konstrukcinį greitį, ir jos priekabos, išskyrus bėgiais važiuojančias transporto priemones bei žemės arba miškų ūkyje naudojamus traktorius ir visus judriuosius mechanizmus;

4.17. **vairavimo jėgos** – vairavimo mechanizme sukuriama jėga;

4.18. **vairavimo mechanizmas** – įrengimas, kuriuo keičiama transporto priemonės važiavimo kryptis, sudarytas iš vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies, vairavimo mechanizmo pavaros, vairaračio ir energijos šaltinio (jeigu toks yra);

4.19. **vairavimo mechanizmo suveikimo trukmė** – laikas nuo vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies pasukimo iki to momento, kai vairuojamieji ratai pasisuka tam tikru posūkio kampu;

4.20. **vairavimo mechanizmo pavara** – visos vairavimo mechanizmo dalys, esančios už to taško, kuriame tiesiogiai vairuotojo valdomos vairavimo mechanizmo dalies valdymo jėga transformuojama mechaninėmis, hidraulinėmis arba elektrinėmis priemonėmis ir perduodama vairuojamiesiems ratams;

4.21. **vairavimo mechanizmo pavaros:**

4.21.1. **elektrinė vairavimo mechanizmo pavara** – vairavimo mechanizmo pavara, kurios tam tikroje dalyje vairavimo jėga perduodama elektrinėmis priemonėmis;

4.21.2. **hidraulinė vairavimo mechanizmo pavara** – vairavimo mechanizmo pavara, kurios tam tikroje dalyje vairavimo jėga perduodama hidraulinėmis priemonėmis;

4.21.3. **mechaninė vairavimo mechanizmo pavara** -vairavimo mechanizmo pavara, kurios tam tikroje dalyje vairavimo jėga yra perduodama mechaninėmis priemonėmis;

4.21.4. **kombinuota vairavimo mechanizmo pavara** -vairavimo mechanizmo pavara, kurios tam tikroje dalyje vairavimo jėga yra perduodama daugiau negu viena, pirmiau minėtomis priemonėmis;

4.22. **vairuojamieji ratai** – ratai, kurių išlyginimą, atsižvelgiant į išilginę transporto priemonės ašį, galima tiesiogiai arba netiesiogiai keisti, siekiant nustatyti transporto priemonės važiavimo kryptį; vairuojamieji ratai apima ašis, apie kurias jie yra sukinėjami siekiant pakeisti transporto priemonės važiavimo kryptį;

4.23. **vairuotojo tiesiogiai valdoma vairavimo mechanizmo dalis** -vairavimo mechanizmo dalis, kurią galima valdyti tiesioginiais vairuotojo veiksmais; vairavimo mechanizmui, kuriame vairavimo jėga sukuriam tik vairuotojo raumenų pastangomis arba ji taip sukuriam iš dalies, vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalys yra visos dalys, esančios iki to taško, kuriame vairavimo jėga transformuojama mechaninėmis, hidraulinėmis arba elektrinėmis

priemonėmis;

4.24. **vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies valdymo jėga** – jėga, kuria veikiama vairuotojo tiesiogiai valdoma vairavimo mechanizmo dalis, siekiant vairuoti transporto priemonę;

4.25. **vidutinis vairavimo mechanizmo perdavimo skaičius** – vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies kampinio poslinkio ir vairuojamųjų ratų posūkio vidutinio kampo santykis, kai vairaratis pasukamas iš vienos kraštinės padėties į kitą.

III. TRANSPORTO PRIEMONĖS VAIRAVIMO MECHANIZMO EB TIPO PATVIRTINIMAS

5. Paraišką gauti transporto priemonės vairavimo mechanizmo EB tipo patvirtinimo sertifikatą (toliau – EB tipo patvirtinimo sertifikatas) Inspekcijai pateikia transporto priemonės vairavimo mechanizmo gamintojas arba jo įgaliotas atstovas. Kartu su šia paraiška pateikiamas informacinis aplankas, kuriame turi būti:

5.1. informacinis dokumentas, atitinkantis šių Taisyklių 2 priedą;

5.2. techninės tarnybos (laboratorijos) parengtas bandymo protokolas.

6. Techninei tarnybai (laboratorijai), atliekančiai transporto priemonių vairavimo mechanizmo EB tipo patvirtinimo bandymus pagal šių Taisyklių 1 ir 3 priedų reikalavimus, turi būti pateiktas tvirtinamojo EB tipo transporto priemonės vairavimo mechanizmo pavyzdys. Techninė tarnyba (laboratorija), atlikusi reikalingus bandymus, nustato, ar pateiktos transporto priemonės vairavimo mechanizmas atitinka šių Taisyklių reikalavimus, ir išduoda parengtą bandymo protokolą.

7. Inspekcija, gavusi paraišką ir techninės tarnybos (laboratorijos) parengtą bandymo protokolą, jei transporto priemonės vairavimo mechanizmo tipas atitinka šių Taisyklių reikalavimus, kiekvienam transporto priemonės vairavimo mechanizmo tipui suteikia EB tipo patvirtinimą, jo numerį ir išduoda EB tipo patvirtinimo sertifikatą (šių Taisyklių 4 priedas).

8. Jei transporto priemonės vairavimo mechanizmas, kurio tipą prašoma patvirtinti, veikia arba tam tikros jo savybės gaunamos tik kartu su kitomis judančių mechanizmų dalimis ir dėl to gali būti patikrinta atitiktis tik vienam arba keliems reikalavimams, ir tik tada, kai tvirtinamas transporto priemonės vairavimo mechanizmas veikia kartu su kitomis mechanizmo dalimis, tiek tikromis, tiek sumodeliuotomis, šio vairavimo mechanizmo (-ų) tipo patvirtinimo taikymo sritis turi būti atitinkamai apribota. Bet kurio transporto priemonės vairavimo mechanizmo EB tipo patvirtinimo sertifikate turi būti nurodomi visi vairavimo mechanizmo naudojimo apribojimai ir visos jo montavimo sąlygos.

9. EB tipo patvirtinimo numeriu turi būti paženklintas kiekvienas patvirtinto tipo transporto priemonės vairavimo mechanizmas. Inspekcija to paties EB tipo patvirtinimo numerio nesuteikia kito tipo transporto priemonės vairavimo mechanizmui.

10. Apie EB tipo patvirtinimo sertifikato išdavimą ar atsisakymą jį išduoti per 1 mėnesį pranešama Europos Sąjungos valstybėms narėms išsiunčiant EB tipo patvirtinimo sertifikato kopiją. Kiekvienam pranešimui apie išduotą EB tipo patvirtinimo sertifikatą priskiriamas eilės numeris.

IV. TRANSPORTO PRIEMONĖS VAIRAVIMO MECHANIZMO EB TIPO PATVIRTINIMO PAKEITIMAS (PRAPLĖTIMAS)

11. Transporto priemonės vairavimo mechanizmo gamintojas, turintis išduotą EB tipo patvirtinimo sertifikatą, privalo informuoti Inspekciją apie visus duomenų pakeitimus, padarytus informaciniame dokumente.

12. Pasikeitus informacinio paketo duomenims, gamintojas ar jo įgaliotas atstovas pateikia naują informacinio paketo turinį ir tą informacinio paketo dalį, kurioje padaryti pakeitimai, juos nurodydamas.

13. Jei, pasikeitus informacinio paketo duomenims, keičiasi EB tipo patvirtinimo sertifikato

duomenys, išduodamas naujas, pakeistas EB tipo patvirtinimo sertifikatas, kuris numeruojamas taip, kaip pakeitimas, nurodant EB tipo patvirtinimo pakeitimo priežastis ir išdavimo datą.

14. Jei, pasikeitus pagal šias Taisykles patvirtintiems transporto priemonės vairavimo mechanizmų reikalavimams, keičiasi informacinio paketo duomenys, tokiu atveju reikia atlikti papildomus bandymus arba patikrinimus. Bandymai atliekami, kai keičiasi transporto priemonės vairavimo mechanizmų konstrukcija, kitais atvejais bandymų atlikti nereikia – užtenka atlikti patikrinimą. Naujas pakeistas EB tipo patvirtinimo sertifikatas išduodamas tik atlikus papildomus bandymus arba patikrinimus, jei bandymų rezultatai atitinka šių Taisyklių 1 ir 3 priedo reikalavimus, o patikrinimai atitinka pateiktą informaciją informaciniame pakete.

15. Apie naujo pakeisto EB tipo patvirtinimo sertifikato išdavimą ar atsisakymą jį išduoti per 1 mėnesį pranešama Europos Sąjungos valstybėms narėms. Kiekvienam pranešimui apie išduotą naują pakeistą EB tipo patvirtinimo sertifikatą priskiriamas eilės numeris.

V. GAMYBOS ATITIKTIS

16. Išdavusi EB tipo patvirtinimo sertifikatą, Inspekcija imasi šių Taisyklių 5 priede nurodytų būtinųjų priemonių patikrinti, kad transporto priemonių vairavimo mechanizmų gamyba būtų organizuota pagal patvirtinto tipo reikalavimus. Prireikus toks patikrinimas atliekamas kartu su kitomis Europos Sąjungos valstybių įgaliotomis institucijomis.

17. Transporto priemonių atitiktis patvirtintam tipui pagal motorinių transporto priemonių vairavimo mechanizmus yra tikrinama remiantis EB tipo patvirtinimo sertifikato priede nurodytais duomenimis (šių Taisyklių 4 priedo priedas).

VI. SANKCIJOS UŽ GAMYBOS NEATITIKIMĄ

18. Inspekcija gali panaikinti EB tipo patvirtinimo sertifikatą, jei nevykdomi šių Taisyklių 1 priedo reikalavimai.

19. Panaikinus EB tipo patvirtinimo sertifikatą, apie tai nedelsiant pranešama kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms, išsiunčiant EB tipo patvirtinimo sertifikato kopiją.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Transporto priemonėms, kuriose įrengti vairavimo mechanizmai, atitinkantys šių Taisyklių arba kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinių teisės aktų, įgyvendinančių Direktyvą 70/311/EEB, reikalavimus, suteikiamas EB ar nacionalinis tipo patvirtinimas. Šias transporto priemones leidžiama parduoti, registruoti arba pradėti eksploatuoti.

21. Transporto priemonėms, kuriose įrengti vairavimo mechanizmai, neatitinkantys šių Taisyklių arba kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinių teisės aktų, įgyvendinančių Direktyvą 70/311/EEB, reikalavimų, nesuteikiamas EB ar nacionalinis tipo patvirtinimas. Šias transporto priemones draudžiama parduoti, registruoti arba pradėti eksploatuoti.

VAIRAVIMO MECHANIZMŲ KONSTRUKCINIAI REIKALAVIMAI

1. Vairavimo mechanizmas turi užtikrinti lengvą ir saugų transporto priemonės valdymą jai važiuojant maksimaliu konstrukciniu greičiu, o priekabai – važiuojant techniškai leistinu didžiausiu greičiu. Atliekant bandymus pagal šių Taisyklių 3 priedą, transporto priemonė turi krypti į apskritimo centrą. Motorinės transporto priemonės turi atitikti šių Taisyklių 3 priedo 2 punkto reikalavimus, priekabos turi atitikti šių Taisyklių 3 priedo 3 punkto reikalavimus.

2. Jeigu transporto priemonėje įrengtas pagalbinis vairavimo mechanizmas, jis turi atitikti šių Taisyklių 6 priedo reikalavimus. Hidraulinę vairavimo mechanizmo pavarą turinčios priekabos turi atitikti šių Taisyklių 7 priedo reikalavimus.

3. Tiesia kelio atkarpa transporto priemonė turi važiuoti vairuotojui specialiai nereguliuojant važiavimo krypties ir be neįprastos vairavimo mechanizmo vibracijos, kai transporto priemonė važiuoja maksimaliu konstrukciniu greičiu.

4. Turi būti užtikrintas vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies ir vairuojamųjų ratų eigos sinchronizavimas, išskyrus pagalbinio vairavimo mechanizmu vairuojamus ratus.

5. Turi būti užtikrintas vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies ir vairuojamųjų ratų sinchronizavimas laiko atžvilgiu, išskyrus pagalbinio vairavimo mechanizmu vairuojamus ratus.

6. Vairavimo mechanizmas projektuojamas, gaminamas ir montuojamas taip, kad jis galėtų atlaikyti atsirandančias apkrovas normaliai eksploatuojant transporto priemonę arba transporto priemonių junginį. Didžiausio posūkio kampo neturi riboti jokia vairavimo mechanizmo pavaros dalis, jeigu ji tam tikslui nebuvo specialiai skirta.

7. Atliekant bandymus pagal šių Taisyklių reikalavimus, tuo pačiu metu leistinas ne daugiau kaip vienas vairavimo mechanizmo gedimas. Dvi vieno vežimėlio ašys laikomos viena ašimi.

8. Jeigu nustotų veikęs variklis arba sugestų vairavimo mechanizmo dalys, išskyrus šio priedo 9 punkte išvardintas dalis, motorinės transporto priemonės vairavimo mechanizmas visada turi atitikti šių Taisyklių 3 priedo 2.6 punkto reikalavimus, o priekabos – šių Taisyklių 3 priedo 3 punkto reikalavimus.

9. Šiose Taisyklėse vairuojamieji ratai, vairuotojo tiesiogiai valdoma vairavimo mechanizmo dalis ir visos mechaninės vairavimo mechanizmo pavaros dalys nelaikomos lengvai lūžtančiomis, jeigu tarp jų išlaikomi atitinkami atstumai, galima greitai atlikti šių dalių techninę priežiūrą ir joms būdingos bent tokios pačios saugos ypatybės kaip ir dėl kitų pagrindinių transporto priemonių sistemų (pvz., stabdžių sistemos). Jeigu sugedus kuriai nors iš tų dalių atsiranda tikimybė, kad transporto priemonė bus nevaldoma, ta dalis turi būti pagaminta iš metalo arba iš panašios charakteristikos medžiagos, o normaliai eksploatuojant vairavimo mechanizmą, minėta dalis neturi būti pastebimai deformuota.

10. Apie visus vairavimo mechanizmo pavaros, išskyrus mechaninės vairavimo mechanizmo pavaros, gedimus pranešama įspėjamuoju signalu transporto priemonės vairuotojui. Padidėjusi motorinės transporto priemonės vairavimo jėga laikoma įspėjamuoju signalu. Sugedus kuriai nors vairavimo mechanizmo daliai, leidžiama, kad pasikeistų vidutinis vairavimo mechanizmo pavaros perdavimo skaičius, jeigu vairavimo jėga neviršija vairavimo jėgos, nurodytos šių Taisyklių 3 priedo 2.6 punkte. Priekaboje leidžiama įrengti mechaninį rodiklį.

11. Vairuotojo tiesiogiai valdoma vairavimo mechanizmo dalis:

11.1. turi būti lengvai valdoma;

11.2. sukama tam tikra kryptimi turi sutapti su numatoma transporto priemonės važiavimo keitimo kryptimi;

11.3. tarp jos pasukimo kampo ir vairuojamųjų ratų posūkio kampo visada turi būti vienodas santykis; šis reikalavimas netaikomas pagalbiniam vairavimo mechanizmui.

12. Vairavimo mechanizmo geometrijos reguliatoriai turi būti tokie, kad, suregulius pritaikomasias dalis, juos būtų galima tiksliai sujungti atitinkamais fiksavimo įtaisais.

13. Vairavimo mechanizmo pavara, kurią galima atjungti siekiant ją pritaikyti skirtingoms transporto priemonės konfigūracijoms (pvz., keičiamosios bazės priekaboms), turi turėti tikslų komponentų perkėlimą užtikrinančius fiksavimo įtaisus. Jeigu naudojamas automatinis fiksavimo įtaisas, turi būti papildomas saugos užraktas, kuris būtų valdomas rankiniu būdu.

14. Draudžiama, kad vairuojamieji ratai būtų tik galiniai. Šis reikalavimas netaikomas puspriekabėms.

15. Daugiau negu vieną ašį su vairuojamaisiais ratais turinčios priekabos (išskyrus puspriekabes) ir bent vieną ašį su vairuojamaisiais ratais turinčios puspriekabės turi atitikti šių Taisyklių 3 priedo 3 punkto sąlygas. Tačiau nebūtina atlikti priekinio ir galinio rato riedėjimą ta pačia tarpvėže, užtikrinantį mechanizmą turinčių priekabų bandymo pagal šių Taisyklių 3 priedo 3 punktą, jeigu visomis pakrautos priekabos sąlygomis nevairuojamos ir švytuojančiosios ašies apkrovos santykis yra 1,6 arba didesnis.

16. Iš to paties energijos šaltinio energiją galima tiekti vairavimo mechanizmui ir stabdžių sistemai. Tačiau, jeigu sugenda energijos tiekimo sistema, vairavimo mechanizmas ar stabdžių sistema, turi būti vykdomos toliau nurodytos sąlygos:

16.1. vairavimo mechanizmas turi atitikti šių Taisyklių 3 priedo 2.6 punkto reikalavimus;

16.2. jeigu sugenda energijos šaltinis, pirmą kartą paspaudus stabdį stabdymo poveikis neturi būti silpnesnis už nustatytą darbinio stabdžio poveikį, kaip nurodyta šių Taisyklių 8 priedo 1 punkte;

16.3. atsiradus bet kokiam vairavimo mechanizmo arba energijos tiekimo sistemos gedimui, stabdymo charakteristikos turi atitikti šių Taisyklių 8 priedo 2 punkto reikalavimus;

16.4. Jeigu skysčio lygis saugojimo rezervuare sumažėja tiek, kad dėl to gali didėti vairavimo jėga arba stabdymo jėga, vairuotojas turi būti informuojamas garso arba optiniu įspėjamuoju signalu. Šį įspėjimo signalą galima derinti su signalu, skirtu įspėti apie stabdžių sistemos gedimą. Vairuotojui turi būti sudarytos sąlygos patikrinti, ar signalas atitinka nustatytus reikalavimus.

17. Iš to paties energijos šaltinio energiją galima tiekti vairavimo mechanizmui ir kitoms sistemoms, išskyrus stabdžių sistemą, jeigu skysčio lygiui laikymo rezervuare sumažėjus tiek, kad dėl to gali didėti vairavimo jėga, vairuotojui pranešama garso arba optiniu įspėjamuoju signalu. Vairuotojui turi būti sudarytos sąlygos patikrinti, ar signalas atitinka nustatytus reikalavimus.

18. Įspėjamieji signalo įtaisai turi būti nuolat tiesiogiai sujungti elektros grandine. Kai variklis veikia normaliomis sąlygomis ir vairavimo mechanizmas nesugedęs, įspėjamojo signalo įtaisas neturi perduoti jokio signalo, išskyrus energijos rezervuaro (rezervuarų) pripildymo metu, po variklio paleidimo.

INFORMACINIS DOKUMENTAS Nr....,

patvirtinantis vairavimo mechanizmo EB tipą

Šis informacinis dokumentas pateikiamas trimis egzemplioriais. Prie jo pridedamas informacinio dokumento turinys. Visi brėžiniai pateikiami A4 formatu, tinkamo mastelio ir pakankamai išsamūs. Jei yra nuotraukų, jos turi būti informatyvios. Jei funkcijas valdo mikroprocesorius, pateikiama su jo veikimu susijusi informacija.

0. BENDROJI DALIS

0.1. Gamintojas (gamintojo pavadinimas):

0.2. Tipas:

0.3. Tipo identifikavimo būdas, jei jis nurodytas ant transporto priemonės ^(b):

0.3.1. Identifikavimo žymens vieta:

0.4. Transporto priemonės klasė ^(c):

0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas:

0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) adresas (-ai):

**1. TRANSPORTO PRIEMONĖS BENDROSIOS KONSTRUKCINĖS
CHARAKTERISTIKOS**

1.1. Pavyzdinės transporto priemonės nuotraukos ir (arba) brėžiniai:

1.3. Ašių ir ratų skaičius:

1.3.1. Ašių su dvigubais ratais skaičius ir išdėstymas:

1.3.2. Vairuojamųjų ašių skaičius ir padėtis:

1.3.3. Varančiosios ašys (skaičius, padėtis, sujungimas):

1.8. Vairaračio padėtis: kairėje/ dešinėje ⁽¹⁾:

2. MASĖ IR MATMENYS ^(e) (kg ir mm) (jei taikytina, nurodomas brėžinys)

2.1. Ratų bazė (-ės) (kai transporto priemonė visiškai pakrauta) ^(f):

2.3.1. Kiekvienos vairuojamosios ašies tarpvėžė ⁽ⁱ⁾:

2.4. Transporto priemonės matmenų (gabaritinių) diapazonas:

2.4.1. Važiuklė be kėbulo

2.4.1.1. Ilgis ^(j):

2.4.1.2. Plotis:

2.4.1.4. Priekinė iškyša ^(m):

2.4.1.5. Galinė iškyša ⁽ⁿ⁾:

2.4.2. Važiuklė su kėbulu

2.4.2.1. Ilgis ^(j):

2.4.2.2. Plotis ^(k):

2.4.2.4. Priekinė iškyša ^(m):

2.4.2.5. Galinė iškyša ⁽ⁿ⁾:

2.8. Techniškai leidžiama maksimali pakrautos transporto priemonės masė nurodyta gamintojo ^(v) (maksimali ir minimali kiekvienam variantui):

2.9. Techniškai leidžiama maksimali kiekvienai ašiai tenkanti apkrovos masė:

6. PAKABA

6.6. Padangos ir ratai

6.6.1. Padangos/ ratlankio parametrai (padangų dydžio žymuo, mažiausios keliamosios galios

rodiklis, mažiausio greičio kategorijos simbolis; ratų ratlankio dydis (-iai) ir atšaka (-os):

6.6.1.1. 1 ašis:

6.6.1.2. 2 ašis:

ir t. t.

6.6.3. Transporto priemonės gamintojo rekomenduojamas padangos slėgis: kPa.....

7. VAIRAVIMO MECHANIZMAS

7.1. Vairavimo mechanizmo geometriją nurodanti vairuojamosios ašies (-ių) schema:

7.2. Pavara ir valdymas

7.2.1. Vairavimo mechanizmo pavaros tipas (jei taikytina, nurodoma priekinė ir galinė pavara):

7.2.2. Sujungimas su ratais (nurodomos ir nemechaninės priemonės; jei taikytina, nurodomas sujungimas su priekiniais ir galiniais ratais):

7.2.3. Stiprinimo būdas (jei taikoma):

7.2.3.1. Veikimo būdas ir schema, gamintojas (-ai) ir tipas (-ai):

7.2.4. Viso vairavimo mechanizmo schema, kurioje nurodomas įvairių su vairavimu susijusių įtaisų išdėstymas transporto priemonėje:

7.2.5. Vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies (-ių) schema (-os):

7.3. Didžiausias ratų posūkio kampas

7.3.1. į dešinę:

Vairaračio apsisukimų skaičius (arba lygiaverčiai duomenys):

7.3.2. į kairę:

Vairaračio apsisukimų skaičius (arba lygiaverčiai duomenys).....

(¹) Nereikalingą žodį išbraukti.

TECHNINĖS SĄLYGOS IR EB TIPO PATVIRTINIMO BANDYMAI

1. BANDYMO SĄLYGOS:

1.1. Bandymas atliekamas ant gerą sukibimą užtikrinančio lygaus paviršiaus.

1.2. Bandymo metu transporto priemonė pakraunama taip, kad jos masė atitiktų techniškai leidžiamą maksimalią masę ir techniškai leidžiamą maksimalią vairuojamosios (vairuojamųjų) ašies (ašių) apkrovą. Jeigu ašys turi pagalbinį vairavimo mechanizmą, bandymas kartojamas transporto priemonę pakrovus taip, kad jos masė atitiktų techniškai leidžiamą maksimalią masę, o pagalbinį vairavimo mechanizmą turinti ašies apkrova atitiktų maksimalią leidžiamą apkrovą.

1.3. Prieš bandymą slėgis stovinčios transporto priemonės padangose turi atitikti gamintojo nustatytą slėgį esant 1.2 punkte nurodytai apkrovai.

2. MOTORINIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ REIKALAVIMAI:

2.1. Motorine transporto priemone turi būti įmanoma 50 m spindulio kreive važiuoti tiesia linija be vairavimo mechanizmo vibracijos šiais greičiais:

2.1.1. M_1 klasės transporto priemonėms – 50 km/ val.;

2.1.2. M_2 , M_3 , N_1 , N_2 ir N_3 klasių transporto priemonėms – 40 km/ val. arba maksimaliu konstrukciniu greičiu, jeigu jis yra mažesnis už anksčiau nurodytą greitį.

2.2. Sugedus vairavimo mechanizmui, transporto priemonė turi atitikti šių Taisyklių 1 priedo 1.1, 1.2 punktų ir šio priedo 2.1 punkto reikalavimus.

2.3. Jeigu apskritimu transporto priemonė važiuoja pastoviu bent 10 km/ val. greičiu, kai jos vairuojamieji ratai pasukti maždaug puse posūkio kampo, posūkio spindulys turi likti toks pats arba padidėti, jeigu yra paleidžiama vairuotojo tiesiogiai valdoma vairavimo mechanizmo dalis.

2.4. Matuojant kontrolinę jėgą neatsižvelgiama į mažesnes negu 0,2 sekundės trukmės jėgas.

2.5. Nesugedusį vairavimo mechanizmą turinčių motorinių transporto priemonių vairavimo jėgos matavimas:

2.5.1. Tiesiai į priekį važiuojanti transporto priemonė 10 km/ val. greičiu vairuojama taip, kad imtų važiuoti spirale. Vairavimo jėga matuojama vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies nominalaus spindulio atstumu tol, kol tos dalies padėtis atitiks toliau lentelėje nurodytą nesugedusį vairavimo mechanizmą turinčios konkrečios kategorijos transporto priemonės posūkio spindulį. Vairaratis vieną kartą sukamas į dešinę, kitą kartą – į kairę.

2.5.2. Visų kategorijų transporto priemonių maksimaliai leidžiama vairavimo mechanizmo suveikimo trukmė ir maksimaliai leidžiama vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies pasukimo jėga, jeigu nėra sugedęs vairavimo mechanizmas, nurodytos šio priedo lentelėje.

2.6. Sugedusį vairavimo mechanizmą turinčių motorinių transporto priemonių vairavimo jėgos matavimas:

2.6.1. 2.5 punkte aprašytas bandymas pakartojamas su sugedusiu vairavimo mechanizmu. Vairavimo jėga matuojama tol, kol vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies padėtis atitiks šio priedo lentelėje nurodytą sugedusį vairavimo mechanizmą turinčios konkrečios kategorijos transporto priemonės posūkio spindulį.

2.6.2. Visų kategorijų transporto priemonių didžiausia leistina vairavimo mechanizmo suveikimo trukmė ir didžiausia leistina vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies pasukimo jėga, jeigu sugedęs vairavimo mechanizmas, nurodytos šio priedo lentelėje.

Lentelė. Vairuotojo tiesiogiai valdomos vairavimo mechanizmo dalies vairavimo jėgos reikalavimai

Transporto	Nesugedęs vairavimo mechanizmas	Sugedęs vairavimo mechanizmas
------------	---------------------------------	-------------------------------

priemonės klasė	Didžiausia jėga (daN)	Laikas (s)	Posūkio spindulys (m)	Didžiausia jėga (daN)	Laikas (s)	Posūkio spindulys (m)
M ₁	15	4	12	30	4	20
M ₂	15	4	12	30	4	20
M ₃	20	4	12 ¹	45	6	20
N ₁	20	4	12	30	4	20
N ₂	25	4	12	40	4	20
N ₃	20	4	12 ¹	45 ²	6	20

¹ Arba vairuojamieji ratai sukami iki galo, jei negalima užtikrinti 12 m spindulio.

² 50 daN taikoma du arba daugiau vairuojamųjų ašių turinčioms rėminėms transporto priemonėms, išskyrus priekinio ir galinio ratų riedėjimą ta pačia tarpvėže užtikrinantį mechanizmą.

3. PRIEKABŲ REIKALAVIMAI:

3.1. Priekabos, kurią velka 80 km/val. greičiu lygiu horizontaliu keliu tiesia linija važiuojantis vilkikas arba didžiausiu leistinu priekabos gamintojo nurodytu greičiu, jeigu tas greitis yra mažesnis negu 80 km/val., vairavimo mechanizmas turi užtikrinti, kad priekaba važiuotų pernelyg nenukrypdama į šalis ir be neįprastų vairavimo mechanizmo vibracijų.

3.2. Vilkiui ir priekabai vienodu 5 km/val. greičiu tolygiai sukantis taip, kad priekinis išorinis vilkiko kraštas brėžtų 25 m posūkio spindulį, išmatuojamas galinio išorinio priekabos krašto nubrėžtas apskritimas. Šis manevras kartojamas tomis pačiomis sąlygomis, tačiau vilkikui važiuojant 25 km/val. $\pm$ 1 km/val. greičiu. Atliekant tuos maneversus, 25 km/val. $\pm$ 1 km/val. greičiu važiuojančios priekabos galinis išorinis kraštas už vienodu 5 km/val. greičiu važiuojant nubrėžto apskritimo neturi išsikišti daugiau negu 0,7 m.

3.3. Jokia priekabos dalis neturi daugiau negu 0,5 m atsidurti už 25 m spindulio apskritimo liestinės, kai tą priekabą velkantis, šio priedo 3.2 punkte aprašytą apskritimą brėžiantis vilkikas išilgai liestinės važiuoja 25 km/val. greičiu. Šio reikalavimo turi būti laikomasi nuo Kestinės kirtimosi su apskritimu vietos iki už 40 m išilgai Kestinės nuo pirmiau minėtos vietos esančio taško. Nuo to taško priekaba turi atitikti 3.1 punkto sąlygas.

3.4. 3.2 ir 3.3 punktuose aprašyti bandymai atliekami vairaratį vieną kartą pasukant į dešinę, kitą kartą – į kairę.

VAIRAVIMO MECHANIZMO EB TIPO PATVIRTINIMO SERTIFIKATAS

apie vairavimo mechanizmo:

- tipo patvirtinimą ⁽¹⁾,
- tipo patvirtinimo pakeitimą ⁽¹⁾,
- atsisakymą patvirtinti tipą ⁽¹⁾,
- tipo patvirtinimo panaikinimą ⁽¹⁾

EB tipo patvirtinimo Nr. Pakeitimo Nr.

I SKYRIUS

- 0.1. Gamintojas (prekinis gamintojo pavadinimas):
- 0.2. Tipas ir bendras komercinis aprašymas (-ai):
- 0.3. Tipo identifikavimo priemonė, jei nurodyta ant transporto priemonės/ sudėtinės dalies/
atskiro techninio mazgo ⁽¹⁾ ⁽²⁾:
- 0.3.1. Šio identifikavimo žymens vieta:
- 0.4. Transporto priemonės klasė:
- 0.5. Gamintojo pavadinimas ir adresas:
- 0.7. EB tipo patvirtinimo žymens vieta ir paženklavimo būdas:
- 0.8. Surinkimo gamyklos (-ų) adresas (-ai):
-

II SKYRIUS

1. Papildoma informacija (jeigu taikoma): (pateikiama priede)
2. Už bandymų atlikimą atsakinga techninė tarnyba (laboratorija):
-
3. Bandymų ataskaitos parengimo data:
4. Parengtų ataskaitų skaičius:
5. Pastabos (jeigu buvo pareikštos): (pateikiama priede)
6. Vieta:
7. Data:
8. Parašas:
9. Pateikus prašymą Inspekcijai, galima gauti tipo patvirtinimo dokumentus

⁽¹⁾ Nereikalingą žodį išbraukti.

⁽²⁾ Jeigu taikant tipo identifikavimo metodą naudojami ženklai netinka apibūdinti vairavimo mechanizmų tipams, kurie patvirtinti šiame tipo patvirtinimo sertifikate, tokie ženklai dokumentuose yra nurodomi simboliu „?“ (pavyzdžiui, ABC?? 123??).

Motorinių transporto priemonių
vairavimo mechanizmų tipo
patvirtinimo taisyklių
4 priedo priedas

EB tipo patvirtinimo sertifikato Nr..... priedas

1. Papildoma informacija:

Vairavimo mechanizmo tipas:

Vairuotojo tiesiogiai valdoma vairavimo mechanizmo dalis:

Vairavimo mechanizmo pavara:

Vairuojamieji ratai:

Energijos šaltinis:

Stabdymo charakteristikos:

Pagal Direktyvą 71/320/EEB suteiktas EB tipo patvirtinimo numeris (jei suteiktas): ...

ir/ arba informacija apie transporto priemonės būklę bandymų metu: pakrauta/ nepakrauta

(¹).

2. Pastabos:

(pavyzdžiui, galioja transporto priemonėms, kurių vairaratis yra arba kairėje, arba dešinėje
pusėje)

(¹) Nereikalingą žodį išbraukti.

VAIRAVIMO MECHANIZMŲ GAMYBOS ATITIKTIES PROCEDŪROS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gamybos atitikties procedūros yra taikomos siekiant užtikrinti gaminamų vairavimo mechanizmų atitiktį patvirtintam tipui. Į gamybos atitikties procedūrą įeina pirminis įvertinimas ir produkto atitikties užtikrinimas.

II. TRANSPORTO PRIEMONĖS VAIRAVIMO MECHANIZMO PIRMINIS ĮVERTINIMAS

2. Transporto priemonės vairavimo mechanizmo pirminio įvertinimo procedūrą atlieka Inspekcija.

3. Inspekcija turi teisę:

3.1. Prieš suteikdama transporto priemonės vairavimo mechanizmo EB tipo patvirtinimą, patikrinti, ar gamintojas vykdo šio priedo 4.2 punkto reikalavimus. Prireikus ji gali imtis priemonių, nurodytų šio priedo 3.2, 3.4 ir 5 punktuose.

3.2. Patikrinti, ar gamintojas vykdo šio priedo 4.1 punkto reikalavimus.

3.3. Pripažinti tam tikrą gamintojo sertifikatą pagal EN ISO 9002-1994 arba EN ISO 9001-2000 standartą (nurodo produkcijos ir produkto patvirtinimo vietas) ir panašius standartus, kurie atitinka pirminiam įvertinimui keliamus reikalavimus (šio priedo 3.1 punktas).

3.4. Pirminio įvertinimo procedūros metu naudotis informacija apie:

3.4.1. gamintojo patvirtinimą dėl efektyvios kontrolės priemonių (šio priedo 4.1 punktas);

3.4.2. transporto priemonės vairavimo mechanizmų patvirtinimą, įskaitant kokybės sistemų įvertinimą, atliktą pagal EN ISO 9002-1994 arba EN ISO 9001-2000 standartą gamintojo patalpose.

4. Gamintojas privalo:

4.1. turėti efektyvią kontrolę užtikrinančias priemones ir taikyti procedūras, kurios garantuotų, kad transporto priemonės vairavimo mechanizmai atitiktų patvirtintą tipą;

4.2. atitikti pirminio įvertinimo ir produkto atitikties užtikrinimo procedūrų reikalavimus;

4.3. teikti išsamią informaciją apie EB tipo sertifikavimą (patvirtinimą) ir informuoti Inspekciją apie bet kokius EB tipo patvirtinimo sertifikato galiojimo ar turinio pasikeitimus.

5. Pirminį įvertinimą gali atlikti ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių įgaliotos institucijos, patvirtinančios transporto priemonių vairavimo mechanizmų tipą. Tokiu atveju Europos Sąjungos valstybės narės įgaliota institucija, patvirtinanti transporto priemonių vairavimo mechanizmų tipą, parengia atitikties ataskaitą, kurioje nurodytos sritys ir gamybos priemonės, svarbios tvirtinamajam produktui ir taisyklėms, pagal kurias šis produktas bus tvirtinamas.

6. Kitos Europos Sąjungos valstybės narės įgaliota institucija, patvirtinanti transporto priemonių vairavimo mechanizmų tipą, gavusi prašymą atlikti pirminį įvertinimą, nedelsdama išsiunčia Inspekcijai pranešimą, kuriame nurodo, ar gali atlikti pirminį įvertinimą. Pranešime su teigiamu atsakymu nurodoma:

6.1. vairavimo mechanizmo pavadinimas;

6.2. atsakingas skyrius;

6.3. gamyklų pavadinimai ir adresai;

6.4. vairavimo mechanizmų sąrašas;

6.5. gamybos sritys, kurioms buvo atliktas įvertinimas;

6.6. dokumentai, kurie buvo patikrinti;

6.7. įvertinimo atlikimo data ir kito patikrinimo data.

7. Pirminis įvertinimas nėra privalomas, kai transporto priemonės vairavimo mechanizmo tipas jau buvo patvirtintas. Tokiu atveju turi būti atliekamas galutinis surinkimo vietos ir veiklos bendras įvertinimas.

III. ATITIKTIES UŽTIKRINIMAS

8. Gamintojas turi užtikrinti, kad kiekvienas transporto priemonės vairavimo mechanizmo tipas, patvirtintas pagal šias Taisykles, atitiktų patvirtintą EB tipą ir šių Taisyklių reikalavimus.

9. EB tipo patvirtinimo metu Inspekcija turi patikrinti, ar gamintojas turi produkcijos atitiktį užtikrinančias priemones ir dokumentais patvirtintus kontrolės planus, kurie kiekvieno patvirtinimo atveju yra suderinami ir reikalingi periodiškai atliekant bandymus ir tam tikrus patikrinimus. Bandymai ir patikrinimai atliekami pagal atskiras taisykles.

10. Gamintojas, turintis EB tipo patvirtinimą, privalo:

10.1. Nustatyti ir taikyti patvirtinto tipo transporto priemonės vairavimo mechanizmų gamybos atitikties veiksmingas kontrolės procedūras.

10.2. Turėti galimybę pasinaudoti bandymų ar kita reikiama įranga, būtina kiekvieno patvirtinto EB tipo atitikčiai patikrinti.

10.3. Užtikrinti, kad bandymų ir patikrinimų rezultatai būtų užrašomi, o šie dokumentai būtų saugomi. Saugojimo terminas turi būti 10 metų.

10.4. Analizuoti bandymų ir patikrinimų rezultatus, siekiant patikrinti ir garantuoti produkto techninių charakteristikų stabilumą Pramoninės gamybos metu leidžiami nedideli pakitimai.

10.5. Užtikrinti, kad kiekvienam transporto priemonės vairavimo mechanizmo patvirtintam tipui būtų atlikti šiose Taisyklėse nurodyti patikrinimai ir bandymai.

10.6. Užtikrinti, kad būtų nutraukti tolesni bandymai ar patikrinimai, jei EB tipo bandymo ar patikrinimo metu pastebima bandomųjų pavyzdžių neatitiktis šių Taisyklių reikalavimams. Būtina imtis visų reikalingų priemonių, kad būtų atstatyta produkcijos atitiktis patvirtintam tipui.

IV. ATITIKTIES UŽTIKRINIMO PATIKRINIMAS

11. Suteikusi EB tipo patvirtinimą, Inspekcija bet kuriuo momentu gali patikrinti atitikties kontrolės metodus, taikomus produkcijai, pirminio įvertinimo ir produkto atitikties užtikrinimo procedūrų efektyvumą.

12. Kiekvienos apžiūros metu bandymų, patikrinimų ir produkcijos įrašai turi būti prieinami Inspekcijos atstovui.

13. Jei yra sąlygos, Inspekcijos atstovas gali pasirinkti produkcijos pavyzdžius ir juos išbandyti gamintojo laboratorijoje (ar techninėje tarnyboje (laboratorijoje)). Minimalus pavyzdžių skaičius gali būti nustatomas, atsižvelgiant į paties gamintojo patikrinimą.

14. Kai gamybos kontrolė yra nepakankama ar būtinai reikia patikrinti bandymo metodiką, Inspekcijos atstovas privalo pasirinkti pavyzdžius ir išsiųsti juos į techninę tarnybą (laboratoriją), kurioje atliekami EB tipo patvirtinimo bandymai.

15. Inspekcija gali atlikti bet kokius bandymus ar patikrinimus, aprašytus šiose Taisyklėse.

16. Kai tikrinimo metu nustatoma neatitiktis, Inspekcija imasi priemonių pagal šias Taisykles, kad produkcijos atitiktis patvirtintam EB tipui būtų atkurta kaip įmanoma greičiau.

PAGALBINĮ VAIRAVIMO MECHANIZMĄ TURINČIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ PAPILDOMI REIKALAVIMAI

I. VAIRAVIMO MECHANIZMO PAVAROS REIKALAVIMAI

1. Mechaninėms vairavimo mechanizmo pavaroms taikomi šių Taisyklių 1 priedo 4 punkto reikalavimai.
2. Hidraulinės vairavimo mechanizmo pavaros turi būti apsaugotos, kad nevirsytų didžiausio leistino darbinio slėgio T .
3. Elektrinės vairavimo mechanizmo pavaros turi būti apsaugotos, kad joms nebūtų tiekiamas pernelyg didelis energijos kiekis.
4. Kombinuotos vairavimo mechanizmo pavaros – mechaninių, hidraulinių ir elektrinių pavarų derinys turi atitikti šio priedo 1, 2 ir 3 punktų reikalavimus.

II. REIKALAVIMAI ĮVYKUS GEDIMUI

5. Sugedus kuriai nors pagalbinio vairavimo mechanizmo daliai arba sutrikus jos veikimui (išskyrus šių Taisyklių 1 priedo 4 punkte nurodytas dalis, kurios nelaikomos lengvai lūžtančiomis), transporto priemonės vairavimo būdas neturi staigiai pasikeisti ir turi atitikti šių Taisyklių 3 priedo 2.2–2.4 ir 2.6 punktų reikalavimus. Be to, turi būti įmanoma transporto priemonę valdyti be neįprastų važiavimo kryptį koreguojančių veiksmų. Šio reikalavimo vykdymas patikrinamas šiais bandymais:

5.1. Važiavimo ratu bandymas atliekamas transporto priemonei važiuojant V (km/val.) greičiu apskritimu, kurio spindulys yra R (m), atsižvelgiant į žemiau pateiktoje lentelėje nurodytas atitinkamas transporto priemonių klases ir vertes:

Transporto priemonės klasė	R^1	$V^{2,3}$
M_1, N_1	100	80
M_2, N_2	50	50
M_3, N_3	50	45

¹ Jei važiuojant nurodytu greičiu pagalbinis vairavimo mechanizmas yra mechaniškai blokuojamas, bandymų greitis pakeičiamas į didžiausią, kuriuo važiuojant mechanizmas veikia. Didžiausias greitis apskaičiuojamas iš pagalbinio vairavimo mechanizmo užblokovimo greičio atėmus 5 km/val. greitį.

² Jei dėl savo matmenų transporto priemonė gali apvirsti, gamintojas techninei tarnybai (laboratorijai) pateikia važiavimo sąlygų modeliavimo duomenis, pagal kuriuos būtų nustatytas mažesnis didžiausias saugus bandymų greitis. Tada techninė tarnyba (laboratorija) taiko šį greitį.

³ Jei dėl bandymų aikštelės konfigūracijos negalima važiuoti nurodyto spindulio ratu, bandymai gali būti atliekami važiuojant kitokio spindulio ratu (maksimalus nuokrypis yra $\pm 25\%$), kai greitis keičiasi taip, kad išcentrinis pagreitis būtų toks pats, koks atsiranda esant lentelėje nurodytoms atitinkamos transporto priemonių klasės spindulio ir greičio vertėms.

Gedimas turi įvykti transporto priemonei ėmus važiuoti nustatytu greičiu. Bandymas atliekamas transporto priemonei važiuojant pagal laikrodžio rodyklę ir priešinga kryptimis.

5.2. Pereinamojo režimo bandymas atliekamas, kol nėra nustatytų vienodų bandymo atlikimo procedūrų, transporto priemonės gamintojui nurodant techninėms tarnyboms (laboratorijoms) bandymų atlikimo procedūras ir transporto priemonės veikos pereinamuoju režimu, įrengtu įvyksta gedimas, rezultatus.

III. ĮSPĖJAMIEJI SIGNALAI GEDIMO ATVEJU

6. Vairuotojas turi būti aiškiai informuojamas apie šiuos pagalbino vairavimo mechanizmo, išskyrus šių Taisyklių 1 priedo 9 punkte nurodytas pagalbines vairavimo mechanizmo dalis, kurios nelaikomos lengvai lūžtančiomis, gedimus:

6.1. pagalbino vairavimo mechanizmo elektrinio arba hidraulinio valdiklio bendrą išsijungimą;

6.2. pagalbino vairavimo mechanizmo energijos tiekimo sistemos gedimą;

6.3. elektrinio valdiklio, jeigu jis įmontuotas, elektros išorinės instaliacijos gedimą.

7. Elektromagnetiniai laukai neturi mažinti pagalbino vairavimo mechanizmo veikimo patikimumo.

TIK HIDRAULINĖS VAIRAVIMO MECHANIZMO PAVARAS TURINČIŲ PRIEKABŲ REIKALAVIMAI

1. Tik hidraulinę vairavimo mechanizmo pavarą turinčių priekabų vairavimo mechanizmų hidrauliniai vamzdžiai turi išlaikyti bent keturis kartus didesnę slėgį už gamintojo nurodytą normalų darbinį slėgį (T). Lanksčiųjų vamzdžių jungtys turi atitikti šiuos ISO standartus: 1402 (1984), 6605 (1986) ir 7751 (1983).

2. Energijos tiekimo sistema nuo perteklinio slėgio turi būti apsaugota slėgio ribojimo vožtuvu, kurio darbinis slėgis yra T.

3. Vairavimo mechanizmo pavara turi būti apsaugota slėgio ribojimo vožtuvu, kurio darbinis slėgis yra 1,5 T ir 2,2 T.

4. Kai vilkiko ir priekabos junginys važiuoja tiesia linija, priekaba turi važiuoti vilkiko vėžėmis. Siekiant, kad būtų išlaikytas priekabos važiavimą vilkiko vėžėmis užtikrinantis sureguliojimas, priekabose turi būti sumontuotos automatinės arba rankinės reguliavimo priemonės.

5. Tik hidraulinę vairavimo mechanizmo pavarą turinčių transporto priemonių manevringumas turi būti išlaikomas sugedus bet kokiai pavaros daliai. Transporto priemonės išbandomos esant sugedusiai kokiai nors vairavimo mechanizmo pavaros daliai ir jos turi atitikti šių Taisyklių 3 priedo 3 punkto reikalavimus. Pirmiausia atliekami šių Taisyklių 3 priedo 3.2 punkte nurodyti 5 km/ val. ir 25 km/ val. bandymai su nesugedusia vairavimo mechanizmo pavara ir atitinkamai su sugedusia pavara.

6. Elektromagnetiniai laukai neturi trikdyti vairavimo mechanizmo veikimo. Kol nėra nustatytų vienodų bandymo atlikimo procedūrų, transporto priemonės gamintojas techninėms tarnyboms (laboratorijoms) pateikia bandymų atlikimo procedūras ir jų rezultatus.

Motorinių transporto priemonių

vairavimo mechanizmų tipo
patvirtinimo taisyklių
8 priedas

TRANSPORTO PRIEMONIŲ, KURIOSE ENERGIJA IŠ VIENO ŠALTINIO TIEKIAMA VAIRAVIMO MECHANIZMUI IR STABDYMO ĮRENGINIUI, STABDYMO CHARAKTERISTIKOS

1. Jeigu sugenda energijos šaltinis, darbinį stabdį įjungus pirmą kartą, jo charakteristikos turi atitikti šio priedo 1 lentelėje nurodytas charakteristikas.

1 lentelė

Klasė	V (km/ val.)	m/s ²	Jėga (daN)
M ₁	80	5,8	50
M ₂ ir M ₃	60	5,0	70
N ₁	80	5,0	70
N ₂ ir N ₃	60	5,0	70

2. Atsiradus bet kokiam vairavimo mechanizmo arba energijos tiekimo sistemos gedimui, aštuonis kartus iki galo nuspaudus darbinio stabdžio valdiklį, devintu paspaudimu turi būti įmanoma užtikrinti bent avariniam stabdžiui taikomas šio priedo 2 lentelėje nurodytas stabdymo charakteristikas.

3. Tuo atveju, jeigu antrinės charakteristikos, kurioms užtikrinti būtina naudoti sukauptą energiją, užtikrinamos atskiru valdikliu, darbinio stabdžio valdiklį iki galo nuspaudus aštuonis kartus, devintu paspaudimu turi būti įmanoma užtikrinti liekamojo stabdymo charakteristikas, kaip nurodyta šio priedo 2 lentelėje.

2 Lentelė. Avarinio ir liekamojo stabdymo efektyvumas

Klasė	V (km/ val.)	Avarinis stabdymas m/s ²	Liekamasis stabdymo veiksmingumas (m/s ²)
M ₁	80	2,9	1,7
M ₂	60	2,5	1,5
M ₃	60	2,5	1,5
N ₁	70	2,2	1,3
N ₂	50	2,2	1,3
N ₃	40	2,2	1,3